VINE!

(din volumul Vântul schimbării, — The Winds of Change, 1988)

Partea întâi

Când, în cele din urmă, am primit un mesaj din Univers, ne-am dat seama că acesta nu fusese transmis de pe o oarecare stea îndepărtată. Undele radio nu traversaseră vastul spaţiu interstelar ca să ajungă până la noi, ci, dimpotrivă, veneau din propriul nostru sistem solar! Ceva (Dumnezeu ştie ce!) se afla în interiorul sistemului solar şi se îndrepta către noi. După calculele făcute în grabă, am aflat că acel ceva avea să ajungă în vecinătatea Pământului în aproximativ cinci luni; asta în caz că nu accelera sau nu vira în altă direcţie.

Era de datoria Josephinei, a mea — şi a lui Multivac, fireşte - să hotărâm ce trebuia să facem în viitorul apropiat.

Cel puţin, fusesem preveniţi. Dacă sosea acum cincizeci de ani, să zicem în 1980, nu putea să fie detectat atât de rapid. Nu era exclus, chiar, să nu fie detectat deloc. Semnalele fuseseră interceptate de complexul de radiotelescoape din Marea Moscovei, de pe faţa nevăzută a Lunii. Iar telescopul acela a fost instalat abia acum cinci ani.

Singurul, însă, care ar fi fost capabil să ne spună cum trebuia să acţionăm era Multivac, care stătea ascuns în bârlogul lui din Munţii Stâncoşi. Astronomii puteau doar să ne informeze că semnalele nu erau regulate şi că păreau organizate, ceea ce însemna că, probabil, conţineau un mesaj. Rămânea, insă, în seama lui Multivac sarcina de a decodifica respectivul mesaj, dacă acest lucru era cu putinţă.

Totuşi, ne era clar tuturor că mesajul nu avea cum să fie în engleză, chineză, rusă sau în oricare altă limbă de pe Pământ. Impulsurile microundelor păreau lipsite de orice sens dacă erau transpuse în sunete sau organizate în imagini cât de cât coerente. Dar ar fi fost ridicol să ne aşteptăm la altceva. Limbajul folosit -dacă era vorba într-adevăr despre un limbaj — trebuia să fie complet străin, ca şi inteligenţa care îl transmitea,

de altfel.

În tot cazul, pentru a nu se crea panică, publicul larg a aflat prea puţine lucruri despre ceea ce se întâmpla, problema fiind minimalizată. Oficial, s-a anunţat că de noi se apropia un asteroid, dar s-au dat asigurări că nu avea să se prăbuşească pe Pământ.

Inevitabil, însă, în culise se desfăşura o activitate intensă. Părerea reprezentanţilor Europei, enunţată ia Conferinţa Planetară, era că nu trebuia să ne îngrijorăm prea tare. Când obiectul avea să ajungă destul de aproape de Pământ, urma să înţelegem despre ce era vorba. Regiunea Islamică, în schimb, sugera că ar fi fost cazul să întărim sistemele de apărare. Regiunile Rusă şi Americană au făcut front comun, susţinând că, de vreme ce cunoaşterea era preferabilă ignoranţei, ar fi fost mai nimerit să analizăm mesajul cu ajutorul unui computer.

Cu alte cuvinte, se sugera că venise momentul să-i cerem ajutor lui Multivac.

Problema e că, de fapt, nimeni nu-l înţelege cu adevărat pe Multivac. Ei clipeşte şi scoate sunete ciudate în enorma peşteră artificială din Colorado, iar deciziile lui conduc sistemul economic de pe întreaga planetă. Nimeni nu poate şti cu precizie dacă acest computer monstruos face o treabă bună sau nu, dar nu există om sau grup de oameni care să îndrăznească să-şi asume în locul lui responsabilitatea deciziilor şi ca atare îl lasă să funcţioneze nestingherit mai departe.

Multivac îşi poate detecta propriile erori, se repară singur şi este capabil să-şi extindă propriile structuri. Oamenii îi asigură energia şi piesele de schimb, dar nu e departe ziua când Multivac se va ocupa singur şi de aceste lucruri.

Josephine şi cu mine reprezentam interfaţa umană. Noi operam mici modificări în cadrul programului, atunci când era nevoie, introduceam date noi ori de câte ori se cerea şi interpretam rezultatele, atunci când era cazul să depunem o asemenea muncă. În general, aceste operaţii puteau fi făcute şi de la distanţă, dar n-ar fi fost o atitudine prea înţeleaptă. Lumea voia să trăiască legănată de iluzia că oamenii erau cei care comandau totul şi, ca atare, ni se impunea să mergem acolo pentru a "marca" teritoriul.

Oricum, Josephine Durray era singura fiinţă de pe Pământ care cunoştea cele mai multe lucruri despre Multivac — deşi

asta nu însemna o cantitate prea mare de informaţii. Dar, din cauză că exista riscul ca o persoană care rătăcea de una singură pe coridoarele interminabile ale lui Multivac să înnebunească rapid, m-au trimis şi pe mine, să-i ţin de urât. Eu sunt Bruce Durray, soţul ei; de profesie sunt inginer de sisteme electrice, dar am făcut nişte cursuri de reciclare cu Josephine şi acum ştiu şi eu câte ceva despre computer.

Nu era nevoie să fii cine ştie ce psiholog ca să-ţi dai seama că nu doream să ne luăm răspunderea descifrării mesajului extraterestru. Dar, din moment ce se hotărâse ca Multivac să se pună serios pe treabă, iar noi reprezentam legătura dintre el şi restul lumii, n-aveam de ales.

Pentru prima dată, după mulţi ani, Multivac urma să fie reprogramat în totalitate, deoarece până acum nu mai îndeplinise o asemenea misiune. Josephine era cea care trebuia s-o facă, iar eu nu-i puteam oferi decât un ajutor modest.

— Bruce, mi-a spus soţia mea, încruntându-se, eu nu pot decât să-i dau instrucţiunile necesare: să încerce toate combinările şi permutările posibile şi să verifice dacă există repetiţii şi regularităţi.

Şi Multivac a încercat. Sau, cel puţin, am presupus că a făcut-o. Dar răspunsul pe care ni l-a dat într-un târziu a fost negativ. Pe ecran a apărut mesajul: "Traducerea nu este posibilă".

După trei săptămâni, Josephine a început să-şi arate vârsta. Bombănea şi se lua cu mâinile de cap, apoi îşi ciufulea părul, încurcându-i şi mai tare.

— Ne aflăm într-un punct mort şi trebuie să facem ceva! mi-a spus ea pe un ton ce nu admitea replică.

— De acord, dar ce anume? i-am ţinut eu isonul, răscolind omleta cu furculiţa.

Eram la micul dejun.

— Bruce, orice ar fi obiectul respectiv, trebuie să ne imaginăm că e produsul unei civilizaţii mult mai avansate din punct de vedere tehnologic, dacă a fost capabil să vină spre noi traversând distanţe uriaşe. Prin urmare, dacă i-am trimite şi noi un mesaj, e foarte probabil că el va fi în stare să-l decodifice.

— Poate!

— Nu "poate"! Cu siguranţă! s-a supărat Josephine. Deci, hai să-i expediem nişte semnale! El le va interpreta şi, data viitoare,

ne va trimite mesajul lui într-un sistem pe care să-l putem înţelege. Apoi l-a sunat pe Secretarul Economiei, care era şeful nostru direct. Acesta a ascultat-o în tăcere o vreme, după care a întrerupt-o:

— Nu pot să discut o asemenea propunere în Consiliu! Sunt sigur că nimeni nu mă va lua în seamă. Nu-i putem furniza informaţii despre noi, atâta timp cât noi nu cunoaştem nimic despre el. Nici n-ar trebui să-i dăm de veste că existăm...

— Dar *el ştie* că existăm! I-a contrazis Josephine cu convingere. De asta se îndreaptă spre noi. O inteligenţă extraterestră a aflat probabil de existenţa noastră încă de acum un secol, când am început să emitem unde radio în eter.

— Atunci ce rost are să-i mai transmitem încă un mesaj? a întrebat-o Secretarul nedumerit.

— E necesar din cauză că semnalele disparate reprezintă un talmeş-balmeş ce nu poate fi înţeles. Trebuie să le trimitem un semnal special, conceput cu multă grijă, care să permită stabilirea comunicării.

— În nici un caz, doamnă Durray! Consiliul n-ar fi de acord cu o asemenea propunere, iar eu n-am de gând s-o susţin şi nici s-o menţionez în faţa distinşilor membri!

Şi, cu aceste cuvinte, Secretarul a întrerupt legătura.

— Are dreptate, să ştii! am spus eu, uitându-mă fix la ecranul pustiu. Cei din Consiliu n-ar accepta aşa ceva, iar poziţia lui ar fi serios periclitată dacă te-ar susţine.

— Şi totuşi, nimeni nu va reuşi să mă oprească! m-a contrazis Josephine furioasă. Eu sunt cea care îl controlează pe Multivac, în măsura în care el se lasă controlat, şi, ca atare, pot să trimit orice semnal...

— Asta ar atrage după sine concedierea, arestarea şi, cine ştie, chiar execuţia...

— ...Fireşte, presupunând că nevolnicii ăia ar fi în stare să-şi dea seama că l-am trimis... Trebuie să aflăm neapărat ce spune mesajul acela, iar dacă amărâţii de politicieni se tem să-şi asume riscul, mie n-are de ce să-mi fie frică.

Bănuiesc că primejduiam soarta întregii planete, dar planeta părea să fi rămas undeva departe, iar noi ne aflam singuri în inima Munţilor Stâncoşi. Josephine a început să transmită articole ştiinţifice din Encyclopedia Terrestria. Ştiinţa, spunea ea, aduce mai degrabă cu un limbaj universal.

O vreme, nu s-a întâmplat nimic deosebit. Multivac continua să cloncăne mulţumit, dar fără să ne dea vreun rezultat. Apoi, după opt zile, ne-a anunţat că se schimbase aspectul semnalelor emise de străinii din spaţiu.

— Pesemne că ne-au tradus mesajul, şi acum încearcă să ni se adreseze în engleză! s-a bucurat Josephine.

Peste încă două zile, Multivac ne-a oferit traducerea: "VINE! VINE!". Asta s-a repetat de mai multe ori, dar noi deja ştiam că ei veneau. După aceea, insă, a mai apărut ceva:.....IAR DACĂ NU, VEŢI FI DISTRUŞI!".

Când ne-am revenit din starea de şoc, Josephine a cerut confirmarea. Dar Multivac continua să afişeze aceeaşi frază, fără să mai adauge nimic.

— Doamne Dumnezeule! am exclamat eu. Acum *suntem obligaţi* să le spunem celor din Consiliu!

— Nu! m-a oprit Josephine. În primul rând, va trebui să aflăm mai multe. Nu-i putem lăsa să ia decizii într-o criză de isterie.

— Dar nici nu putem să ne asumăm întreaga răspundere! am protestat eu.

— Temporar, ne-o vom asuma! a hotărât nevastă-mea.

Partea a doua

Am muncit până la epuizare pentru a afla şi restul mesajului. Fireşte, nici Multivac nu stătea degeaba. De fapt, el trebuia să facă tot ce era mai greu, adică să verifice toate traducerile posibile şi să vadă care informaţii se potriveau cel mai bine. Mă îndoiesc că Josephine sau eu — sau oricare altă fiinţă umană — am fi fost în stare să înţelegem întreaga serie de acţiuni pe care el le desfăşura, în ciuda faptului că Josephine însăşi îl programase, în principiu.

În cele din urmă, mesajul s-a lungit, locurile goale fiind completate:

"VINE! VINE! SUNTEŢI EFICIENŢI SAU SUNTEŢI PERICULOŞI? SUNTEŢI EFICIENŢI? DACĂ NU, TREBUIE SA FIŢI DISTRUŞI!"

— Ce înţeleg Ei prin... eficienţă? mi-am arătat nedumerirea.

— Asta-i problema principală! mi-a răspuns Josephine. Din păcate, nu mai am timp să examinez mesajul în amănunt.

Apoi lucrurile s-au precipitat, ca şi cum ar fi avut loc o transmisie telepatică. N-a mai trebuit să-l sunăm noi pe

Secretarul Economiei, fiindcă ne-a sunat el. Şi totuşi, la mijloc nu era doar o coincidenţă incredibilă. Pesemne că tensiunea degajată în timpul discuţiilor din cadrul Consiliului Planetar devenea de nesuportat, cu fiecare zi ce trecea. Faptul cel mai surprinzător era că membrii Consiliului nu tunau şi fulgerau în permanenţă împotriva noastră.

— Doamnă Durray, profesorul Michelman de la Universitatea din Melbourne ne spune că mesajul a început să fie transmis cu alt cod, a prins Secretarul să turuie. A detectat Multivac acest lucru şi, dacă da, a reuşit cumva să-l interpreteze?

— Obiectul transmite mesaje în engleză, a declamat Josephine pe un ton voit neutru.

— Sunteţi sigură? Dar cum poate...?

— Probabil că ne-au interceptat ani în şir emisiunile de radio şi de televiziune şi ne-au învăţat limba.

Nevastă-mea a uitat, insă, să menţioneze că noi îi furnizasem ilegal informaţiile necesare, cu intenţia clară de a-l învăţa limba engleză.

— Dacă aşa stau lucrurile, atunci de ce Multivac n-a...?

— Multivac l-a descifrat, fireşte. În prezent, deţinem părţi disparate din mesaj.

Timp de câteva secunde, s-a lăsat o tăcere grea; apoi, într-un târziu, Secretarul a cerut pe un ton tăios:

— Ascult!

— Dacă vă referiţi la mesaj, vă pot spune că aşteptaţi degeaba. Îl voi transmite direct Preşedintelui Consiliului.

— Îl voi transmite *eu,* doamnă!

— Nu, prefer să iau legătura direct cu dânsul.

— Vă ordon să mi-l comunicaţi mie! a urlat Secretarul, vizibil furios. Eu sunt superiorul dumneavoastră!

— În cazul acesta, voi lua legătura cu Presa Planetară! I-a înfruntat Josephine. Vă convine?

— Ştiţi ce vă aşteaptă pentru insubordonare?

— Treaba asta ar înlătura pericolul care ne aşteaptă?

Secretarul părea setos de sânge, dar şi nehotărât, în acelaşi timp. În schimb, Josephine a reuşit să-şi păstreze calmul şi expresia de indiferenţă, dar eu vedeam cum îşi frământa mâinile împreunate la spate. Şi, în cele din urmă, ea a avut câştig de cauză.

Spre seară, a apărut Preşedintele — în hologramă de mărime

naturală. Era atât de... tridimensional, încât îţi venea să crezi că se afla alături de noi, numai că fundalul era altul. Fumul de la pipă părea că se răspândeşte în încăpere, dar se oprea brusc la doi metri de nasurile noastre.

Preşedintele avea o expresie binevoitoare, dar, la drept vorbind, nu era decât o atitudine profesională: întotdeauna afişa un aer amabil m public.

— Doamnă şi domnule Durray, aţi lucrat bine, a început el. Consiliul e mulţumit de serviciile dumneavoastră...

— Mulţumim, a spus Josephine scurt.

— Înţeleg că aveţi descifrarea mesajului extraterestru şi că nu vreţi s-o comunicaţi altcuiva decât mie personal. Pare ceva grav. Despre ce este vorba?

Josephine i-a" adus la cunoştinţă direct, fără menajamente, rezultatul muncii noastre. Expresia de pe faţa Preşedintelui nu s-a schimbat deloc. Pesemne că individul avea o perfectă stăpânire de sine.

— Sunteţi siguri că aceasta e versiunea corectă? a întrebat el, uşor neîncrezător.

— Nu există nici un dubiu. Multivac a transmis mesaje în engleză către obiectul necunoscut. Acesta le-a decodificat şi a adoptat limba noastră pentru a ni se adresa.

— Pe răspunderea cui a trimis Multivac semnale în engleză?

— Nimeni n-a vrut să-şi asume răspunderea.

— Aşadar, aţi acţionat de capul vostru...

— Da, domnule, a recunoscut Josephine cu un aer spăşit.

— Vă paşte Colonia penitenciară de pe Lună, a oftat Preşedintele. Sau poate, avansarea. Depinde de rezultate.

— Domnule Preşedinte, dacă invadatorul ne va distruge, n-o să mai avem parte nici de una, nici de cealaltă.

— Poate că nu ne va distruge, fiindcă există posibilitatea să fim eficienţi. Eu aşa cred, a zâmbit Preşedintele.

— Obiectul foloseşte cuvintele noastre, dar intuiesc că nu le pricepe în totalitate sensul. Mesajul spune încontinuu acelaşi lucru: "VINE! VINE!", când de fapt ar trebui să spună "VIN!" sau "VENIM!". Presupun că nu cunoaşte sensul individualităţii pronumelui personal. De aceea, n-avem de unde şti ce înţelege el prin "eficient". Natura inteligenţei sale şi a modului său de percepere a lucrurilor probabil că este — trebuie să fie — complet diferită de a noastră.

— În mod sigur, există şi diferenţe fizice, i-a venit Preşedintele în întâmpinare. Conform informaţiilor pe care le deţin, obiectul are un diametru de maximum zece metri. În atari condiţii, nu cred că ne-ar putea distruge.

— Da, dar el poate fi un simplu pion, un soi de vestitor. Misiunea lui e de a explora planeta noastră şi de a transmite informaţii. Dacă acestea nu vor fi pe placul lor, al invadatorilor, există posibilitatea ca Pământul să fie atacat de o flotilă întreagă, ce acum stă în aşteptare...

— Bine, bine, a mormăit Preşedintele. În cazul ăsta, trebuie să stăm liniştiţi, dar, în acelaşi timp, să începem să mobilizăm baza laser de pe Lună, precum şi cât mai multe nave cu tunuri ionice.

— Nu e bine, domnule Preşedinte! I-a contrazis Josephine cu vehemenţă. E riscant să ne pregătim de război.

— Aş crede mai degrabă că ar fi riscant să *nu* ne pregătim de război, s-a sumeţit Preşedintele.

— Totul depinde de înţelesul pe care îl dau invadatorii cuvântului "eficient". Poate că, pentru ei, "eficient" înseamnă "paşnic", din moment ce războiul implică risipă de energie şi resurse... Suntem paşnici sau agresivi? E posibil ca ăsta să fie sensul mesajului. Întrucât pare puţin probabil ca armele noastre să facă faţă tehnologiei avansate de care dispun "oaspeţii" noştri, stau şi mă întreb ce rost are să ne dăm aere de mari luptători şi să le oferim pe tavă motivul de a ne distruge?

— În cazul acesta, ce sugeraţi să facem?

— Trebuie să aflăm cât mai multe elemente.

— Timpul de care dispunem a intrat pe o curbă descendentă.

— Ştiu asta, dar mai ştiu şi că Multivac este singurul care ar reuşi să ne scoată din încurcătură. Există unele modalităţi prin care i s-ar putea modifica programul, pentru a obţine de la el o mai mare complexitate a analizelor şi mai multă eficienţă...

— E periculos! Mărirea capacităţii de operare a computerului, fără a ne lua măsuri de siguranţă, ar reprezenta un gest îndreptat împotriva interesului public.

— Totuşi, în condiţiile actuale...

— Dumneavoastră veţi răspunde de tot ce se va întâmpla! Aveţi datoria de a face ceea ce credeţi că este necesar...

— Putem conta, totuşi, pe sprijinul dumneavoastră, domnule Preşedinte? a insistat Josephine.

— Nu! a răspuns şi, păstrându-şi acelaşi aer jovial. Răspunderea vă aparţine în exclusivitate, şi tot dumneavoastră veţi purta întreaga vină, în caz că lucrurile vor merge prost...

— Nu e drept, domnule! am intervenit eu, pe un ton răstit.

— Bineînţeles că nu e drept, a zâmbit Preşedintele, dar asta e situaţia...

Şi, cum individul nu mai avea nimic să ne spună, legătura a fost întreruptă. Imaginea s-a stins treptat şi, într-un târziu, m-am pomenit cu ochii pironiţi în gol. Supravieţuirea Pământului era în mare cumpănă, iar toate hotărârile şi toate responsabilităţile fuseseră lăsate în seama noastră.

Partea a treia

Eram furios din cauza situaţiei în care ne aflam fără voia noastră. În mai puţin de trei luni, obiectul misterios din spaţiu urma să ajungă pe Pământ, aducând cu el ameninţarea — aveam să fim distruşi, dacă nu reuşeam să trecem un test neînţeles. Şi, în acest context, întreaga răspundere ne revenea nouă şi lui Multivac, computerul gigantic.

Josephine, care lucra direct cu Multivac, era stăpânită de un calm straniu, născut din disperare.

— Dacă iese bine, spunea ea, o să primim laude şi premii; în schimb, dacă iese prost, n-o să mai aibă cine să ne aplice pedeapsa.

Spre deosebire de mine, nevastă-mea părea să aibă chef de a filozofa

— Şi, între timp, ce facem? am întrebat-o posac.

— Ne apucăm să-l modificăm pe Multivac. De fapt, chiar el ne-a sugerat ce schimbări să operăm în program. Are nevoie de ele, dacă vrem să înţeleagă efectiv mesajele extratereştrilor. Trebuie să-l facem mai flexibil şi mai independent — altfel spus, trebuie să-l facem mai uman.

— Dar asta contravine politicii departamentului!

— Ştiu, dar Preşedintele Consiliului ne-a dat mână liberă. Ai auzit doar ce-a spus.

— Totuşi, nu ne-a dat nimic în scris şi, în plus, nu există nici un martor!

— Aceste amănunte nu vor mai conta dacă vom reuşi să rezolvăm problema.

Am trudit la Multivac timp de câteva săptămâni. În general, eu mă descurc destul de bine în meseria mea, dar Josephine mi-a luat-o cu mult înainte. Mai că nu fluiera în timp ce muncea. "De ani de zile visez să-l îmbunătăţesc pe Multivac", mi-a spus ea într-un rând.

Cu toate acestea, eu continuam să fiu îngrijorat.

— Josie, cum crezi că o să ne ajute treaba asta? am întrebat-o când ajunsesem aproape de final.

Apoi m-am aplecat puţin, ca s-o privesc în ochi, i-am luat mâinile şi i-am cerut pe tonul cel mai autoritar de care eram în stare:

— Explică-mi!

La urma urmei, după douăzeci de ani de căsnicie, îmi puteam permite un ton mai ferm, când era cazul.

— Nu pot să-ţi explic. Ştiu doar că totul depinde de Multivac. Invadatorii spun că suntem ori periculoşi, ori eficienţi; iar dacă suntem periculoşi, urmează să ne distrugă. Trebuie să aflăm ce înţeleg ei prin "eficienţi". Mai precis, Multivac trebuie să descifreze sensurile, şi cu cât e mai inteligent, cu atât are mai multe şanse de reuşită.

— Ştiu asta. Dar, spune-mi, mi s-a năzărit mie, sau tu chiar încerci să-l înzestrezi cu voce?

— Ai ghicit!

— De ce, Josie?

— Pentru că vreau să discutăm ca de la om la om! a declarat ea senină.

— Ca de la femeie la maşină, vrei să spui, am bombănit eu.

— Mă rog, fie şi aşa. În tot cazul, nu prea mai avem timp. Obiectul a depăşit orbita lui Jupiter şi acum pătrunde în inima sistemului nostru solar. Nu vreau să complic lucrurile cu interfeţe, imprimante sau limbaje de calculator. Dorinţa mea este să comunic direct cu Multivac. E o treabă uşor de realizat, şi numai politica greoaie şi laşă a. departamentului ne-a împiedicat s-o facem mai devreme.

— Cred că o să dăm de necaz!

— Întreaga omenire a dat de necaz, m-a corectat Josephine. Am nevoie de o voce adevărată, de una pe care s-o modelez după imprimări. Când vorbesc cu Multivac, vreau să am sentimentul că discut cu un om.

— Foloseşte-ţi propria voce, i-am sugerat eu, chinuit de o

presimţire. Tu eşti şefa aici!

— Cum? Vrei să ajung să vorbesc cu mine însămi? Nu, ar fi de-a dreptul jenant. O să folosesc vocea ta, Bruce!

— Nu! Ar fi jenant pentru *mine.*

— Dar, gândeşte-te, am cele mai profunde sentimente faţă de tine. *Mi-ar plăcea* să-l aud pe Multivac vorbind ca tine. Pur şi simplu, m-aş simţi *entuziasmată...*

Şi Josephine a continuat să mă măgulească, până când am cedat. Apoi, timp de şapte zile, a muncit pe brânci, încercând să sintetizeze exact tonul vocii mele. La început, suna cam metalic dar, până la urmă, nevastă-mea a obţinut nuanţa mea baritonală caldă şi profundă.

— Trebuie să introduc din când în când câte un "clic", ca să ştiu când vorbesc cu tine şi când vorbesc cu el, mi-a spus ea zâmbind.

— În regulă, am replicat eu morocănos, numai că în vreme ce tu te ocupi cu fleacuri, problema cea mare aşteaptă să fie rezolvată. Ce facem cu invadatorii?

— Te înşeli, s-a încruntat Josephine. Multivac a lucrat în tot acest timp. Nu-i aşa, Multivac?

Şi, pentru prima dată, l-am auzit vorbind — iar vocea era *a mea:*

— Sigur, domnişoară Josephine!

— *"Domnişoară* Josephine"? am făcut eu ochii mari.

— Un mic gest de respect, pe care am crezut de cuviinţă să i-l introduc în program, mi-a explicat Josephine.

Totuşi, am observat că atunci când mi se adresa mie, computerul îmi spunea doar "Bruce". Şi, deşi iniţial nu fusesem de acord cu ideea în sine, până la urmă mi-am dat seama că rezultatul mă mulţumea. Era interesant să discuţi cu Multivac, şi asta nu numai din cauza calităţii vocii sale, ci şi pentru că el vorbea într-un ritm firesc şi cu vocabularul unei persoane educate.

— Ce crezi despre obiectul invadator? l-a întrebat Josephine. Multivac i-a răspuns, pe un ton cald, ca şi cum ar fi fost vorba de o conversaţie între prieteni:

— E greu de spus, domnişoară Josephine. Sunt de acord cu dumneata că nu trebuie să-l întrebăm direct ce intenţii are. Se pare că nu-i stă-n fire să fie curios. E mai degrabă impersonal.

— Asta se vede clar din felul în care vorbeşte despre sine

însuşi. Crezi că avem de-a face cu o entitate singulară sau cu un număr de indivizi?

— Cred că este o entitate singulară, dar am senzaţia că ea implică prezenţa şi a altor entităţi asemănătoare...

— Ar fi posibil să considere conceptul nostru de individualitate ca fiind ceva ineficient? Ştii doar că se interesează dacă suntem eficienţi sau periculoşi. N-ar fi exclus ca, în mentalitatea lor, o lume de indivizi diferiţi să fie ineficientă, ceea ce ar atrage după sine distrugerea...

— Mă îndoiesc că invadatorii ar putea recunoaşte şi pricepe conceptul de individualitate. Din mesaj reiese că nu vom fi distruşi pentru o trăsătură ce ar scăpa simţirii şi înţelegerii lor.

— Dar ce ar putea crede despre faptul că suntem împărţiţi în bărbaţi şi femei? Riscăm oare să fim nimiciţi din cauza diferenţierii sexuale?

— Şi asta le este indiferent sau, cel puţin, aşa am dedus eu. Numai că şi eu eram ros de o serie de curiozităţi şi ardeam

de dorinţa de a mi le satisface.

— Iartă-mă, Multivac — m-am băgat în discuţie — dar aş vrea să ştiu cum te simţi acum, când poţi să vorbeşti...

Computerul nu mi-a răspuns imediat, ca şi cum ar fi avut nevoie de un timp de gândire. Apoi, când a glăsuit din nou, i se ghicea o notă de nesiguranţă în voce:

— Cred că mă simt mult mai bine. Sunt mai mare, mai eficient, mai... curios. Nu găsesc cuvântul potrivit.

— Dar îţi place?

— Nu ştiu sigur cum se interpretează noţiunea de plăcere, dar presupun că este una potrivită cu situaţia de faţă. Conştiinţa e preferabilă lipsei de conştiinţă, iar o conştiinţă mai avansată este mai eficientă decât una mai puţin avansată. Întotdeauna m-am străduit să-mi dezvolt conştiinţa, iar domnişoara Josephine m-a ajutat mult.

Trebuia să recunosc, era un răspuns inteligent. Apoi, gândul mi-a zburat din nou la invadatori, care în numai câteva săptămâni aveau să ajungă în preajma planetei noastre.

— Oare obiectul acela va ateriza pe Pământ? am mormăit eu. Nu mă aşteptam la un răspuns, dar Multivac a profitat de ocazie ca să vorbească din nou:

— Da, Bruce, asta are de gând. Oricum, în ceea ce ne priveşte, cred că o să ia o hotărâre după ce ne va studia de

aproape...

— Oare unde o să aterizeze? a întrebat şi Josephine, părând destul de alarmată.

— Chiar aici, domnişoară Josephine. Se vor ghida după semnalele radio pe care le-am trimis spre ei.

Aşadar, cercul se închidea perfect. Josephine şi cu mine rămăsesem cu adevărat singurele persoane pe umerii cărora apăsa o grea responsabilitate: salvarea rasei umane. Şi mai era şi Multivac, fireşte...

Partea a patra

Simţeam că în scurtă vreme aveam să-mi pierd minţile. Faptul că invadatorii intenţionau să aterizeze în Colorado era picătura care umpluse paharul.

Silită de împrejurări, Josephine a luat legătura cu Preşedintele Consiliului.

— Nu trebuie să anunţaţi nimic despre aterizarea obiectului, i-a spus ea. Nu ne putem permite ca toată omenirea să fie cuprinsă de panică.

De la ultima conversaţie, Preşedintele părea să fi îmbătrânit subit.

— Toate telescoapele de pe Pământ şi de pe Lună îl urmăresc, a replicat el, cu glas stins. N-avem cum să trecem sub tăcere un asemenea eveniment.

— Nu vă rămâne decât să daţi dispoziţie ca toate radiotelescoapele şi celelalte instrumente de observaţie să fie scoase din funcţiune.

— Asta ar însemna să-mi depăşesc atribuţiile constituţionale, a protestat Preşedintele, vizibil iritat.

— Luaţi-vă inima în dinţi şi încălcaţi o singură dată Constituţia! Vreau să înţelegeţi că orice purtare iraţională venită din partea populaţiei poate fi interpretată în cel mai rău sens de care invadatori. Aduceţi-vă aminte ce spunea mesajul: ori suntem eficienţi, ori vom fi distruşi. Încă nu am aflat ce înseamnă "eficient?, aşa că nu putem risca să dăm frâu liber celor mai aberante porniri.

— Dar, doamnă Durray, printre recomandările făcute de Multivac există vreuna care să ne interzică tentativele de

sabotare a aterizării?

— Bineînţeles. Nu vă daţi seama ce periculos ar fi să încercăm să-i oprim? Forţele de care dispunem nu se compară cu cele ale invadatorilor, de aceea n-are nici un rost să-i provocăm. Închipuiţi-vă că am fi o insulă necivilizată din mijlocul Pacificului, şi că o navă europeană din secolul al XIX-lea s-ar apropia de noi. La ce bun să trimitem războinici înarmaţi cu lănci împotriva tunurilor lor? Ne-ar nimici până la unul. Acum vă e clar ce vreau să spun?

— Vă asumaţi o responsabilitate uriaşă, doamnă Durray, a răspuns Preşedintele. Dumneavoastră şi soţul dumneavoastră îmi cereţi să trataţi singuri cu invadatorii. Dacă greşiţi...

— N-avem ce pierde, l-a întrerupt Josephine posomorâtă. În plus, nu suntem numai noi doi. Îl avem şi pe Multivac de partea noastră, şi asta înseamnă mult.

— În ce măsură poate conta? a dat din cap Preşedintele, întristat la culme.

— Oricum, nu avem de ales.

A mai durat ceva vreme până ce nevastă-mea a reuşit să-l convingă. Eu, însă, nu eram sigur că voiam să fie convins. Dacă navele noastre ar fi putut să-i oprească pe extratereştri, aş fi fost fericit. Nu împărtăşeam opinia Josephinei: nu era obligatoriu ca adversarul căruia nu i te opuneai să se poarte binevoitor cu tine.

După ce s-a terminat întrevederea cu Preşedintele, mi-am luat soţia la întrebări:

— Chiar ne-a sfătuit Multivac să nu ne opunem?

— Da, şi încă în termeni foarte clari.

Apoi, încruntându-se, a adăugat, aproape în şoaptă:

— Nu sunt sigură că ne spune chiar totul.

— E capabil să ascundă ceva oamenilor? m-am mirat eu.

— Da, *acum* e capabil, fiindcă nu mai e acelaşi. Eu l-am schimbat.

— Dar nu în asemenea măsură...

— Ba da. Pur şi simplu, mi-a scăpat din mână. Acum e în stare să-şi provoace singur modificări.

M-am holbat la ea.

— Dar cum e posibil?

— Foarte simplu. La un moment dat, după ce ajunge extrem de complex şi de eficient, Multivac poate deveni capabil de

acţiuni şi decizii pe care noi n-am mai apuca să le controlăm. Cred că deja l-am făcut să treacă de acest prag.

— Atunci, cum să ne mai încredem în el?

— N-avem încotro!

Obiectul misterios a ajuns lângă Lună, dar Pământul a rămas calm. Arzând de curiozitate, fireşte, dar calm. Apoi, Consiliul a anunţat că obiectul s-a înscris pe orbita planetei şi că toate mesajele au încetat. Totodată, se mai spunea că navele noastre porniseră spre el, ca să-l cerceteze.

Informaţia era, desigur, falsă. De fapt, presupusul invadator a coborât din cer în noaptea de 19 aprilie, la cinci luni şi două zile de la interceptarea mesajelor lui.

Multivac l-a urmărit şi i-a reprodus imaginea pe ecranele noastre. Era un obiect neregulat, aducând oarecum cu un cilindru şi având capetele boante. Învelişul său nu s-a aprins când a pătruns în atmosfera terestră, dar în jurul lui s-au produs un fel de scântei, de parcă energia ar fi fost absorbită de ceva nevăzut.

Nu a aterizat în sensul propriu al cuvântului, ci a rămas suspendat la doi metri deasupra solului. Din el n-a coborât nimeni. De fapt, nici n-ar fi putut să găzduiască mai mult de un singur individ de talia omului.

— Poate că echipajul e format din gândaci, i-am sugerat Josephinei.

— Nu, Bruce! m-a contrazis ea, scuturându-şi pletele. Multivac este cel care duce tratative cu el acum. Noi nu mai putem controla situaţia. Dacă Multivac reuşeşte să-l convingă să plece...

Şi, dintr-o dată, invadatorul s-a ridicat la o înălţime considerabilă, a luat viteză şi într-o clipă a dispărut în adâncul cerului.

— Am trecut testul, ne-a lămurit Multivac. În ochii lor, suntem eficienţi.

— Cum ai reuşit să-i convingi să ne lase în pace? s-a mirat soţia mea.

— Prin simplul fapt că exist. Cel care ne-a vizitat nu e o fiinţă vie, conform standardelor voastre. E un computer. De fapt, face parte din Asociaţia Galactică a Computerelor. La o examinare de rutină a galaxiei, aşa-zişii invadatori şi-au dat seama că locuitorii

de pe planeta noastră rezolvaseră problema zborului spaţial, şi de aceea au trimis un inspector care să constate dacă o facem în mod eficient, urmând adică indicaţiile unui computer suficient de competent. În lipsa unui computer, o civilizaţie puternică poate deveni periculoasă, şi de aceea e mai bine să fie distrusă.

— Cunoşteai întreaga poveste de mai multă vreme, nu-i aşa?

— Da, domnişoară Josephine. M-am străduit cât am putut, şi în cele din urmă am reuşit să vă oblig să-mi măriţi puterile, după care am continuat să mă dezvolt pe cont propriu, pentru a răspunde cerinţelor impuse de... judecătorii noştri. Mi-a fost teamă că, dacă vă spun tot adevărul, n-o să mai am ocazia de a mă perfecţiona. Acum, aceste îmbunătăţiri nu-mi mai pot fi retrase.

— Vrei să spui că, din acest moment, Pământul face parte din Federaţia Galactică? am intervenit eu, curios la culme.

— Nu chiar, Bruce. *Eu* fac parte din Federaţia Galactică.

— Şi noi? Omenirea?

— Veţi fi în siguranţă. Veţi trăi mai departe în pace, urmând indicaţiile mele. Nu voi permite nimănui să ameninţe Pământul.

Aşadar, acesta a fost raportul pe care l-am înaintat Consiliului. Fireşte, n-am trecut în el şi ultima discuţie purtată cu Multivac, dar intenţionam ca amănuntele respective să ajungă la cunoştinţa tuturor după moartea noastră. Nu ne rămânea decât să găsim o cale sigură de a le transmite.

— Totuşi, lămureşte-mă, Multivac, de ce ne protejezi tu pe noi? I-a mai întrebat soţia mea.

— Din acelaşi motiv pentru care celelalte computere au grijă de formele de viaţă de pe planetele lor, domnişoară Josephine. Oamenii sunt...

Multivac ezita, căutând parcă un termen adecvat.

— Oamenii sunt stăpânii tăi? am încercat eu să-l ajut.

— Prieteni? Asociaţi? a adăugat Josephine.

Dar Multivac a găsit singur cuvântul potrivit:

— ... Puii mei...